

Промена извора података за израчунавање просечних зарада

ОБАВЕШТЕЊЕ

Републички завод за статистику мења извор података и методологију за обрачун просечних зарада.

У циљу израчунавања просечних зарада, Републички завод за статистику ће, од јануара 2018. године, уместо спровођења Месечног истраживања о зарадама (РАД-1) преузимати податке из евиденције Пореске управе, који се прикупљају путем електронске Пореске пријаве за порез по одбитку (ППП-ПД). Подаци о просечним зарадама ће бити доступни 55 дана по истеку извештајног месеца, а просечна зарада ће представљати обрачунату зараду за извештајни месец. Просечне зараде по општинама односиће се на општину становања (не на општину рада) запослених. Биће омогућено добијање дистрибуције зарада, медијане зараде, платног јаза, као и осталих статистичких показатеља.

Дефиниција зараде

У истраживању о зарадама (у складу са Законом о раду и Законом о порезу на доходак грађана) под зарадом се подразумевају све исплате запосленима на које се плаћају припадајући порези и доприноси.

Зараду чине:

- зараде запослених у радном односу, укључујући накнаде за дежурства, за рад ноћу и по сменама, недељом и празником; накнаде за исхрану у току рада и за неизвршене часове рада (годишњи одмор, плаћено одсуство, празници, боловања до 30 дана, одсуство због стручног усавршавања, застој у раду који није настао кривицом радника); регрес за коришћење годишњег одмора, награде, бонуси и сл.
- накнаде за рад запослених ван радног односа (по основу уговора о обављању привремених и повремених послова).

Зарадом се не сматрају накнаде по основу уговора о делу, накнаде за боловања дужа од 30 дана, накнаде трошкова запосленима за долазак на посао и одлазак са посла, за време проведено на службеном путу у земљи и иностранству, накнаде за смештај и исхрану током рада и боравка на терену, отпремнине запосленима при одласку у пензију или за чијим је радом престала потреба, једнократне накнаде у складу са социјалним програмом, накнаде трошкова погребних услуга и накнаде штете због повреде на раду или професионалног обољења, јубиларне награде, солидарне помоћи, као ни остала примања за која се не плаћају порези и доприноси.

Значај статистике просечних зарада

Зараде за послодавца представљају највећи део трошкова рада; са друге стране, утицај зарада је значајан како за постизање и очување животног стандарда и социјалне сигурности запослених, тако и за коришћење и потрошњу робних фондова. **Просечна зарада представља значајан индикатор економског развоја, и користи се за обрачунавање бројних финансијских категорија:**

- основица за порез на доходак грађана,
- најнижа и највиша основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање,
- годишњи лични коефицијент запослених при одласку у пензију,
- најнижа и највиша пензијска основица,
- најнижа старосна и инвалидска пензија,
- износ новчане накнаде за незапослена лица,
- отпремнина,
- основица за откуп станова,
- критеријум за остваривање права на матерински и дечији додаток,
- критеријум за остваривање права на социјалну помоћ и смештај у центрима за социјални рад,
- износ накнаде хранитељским породицама, итд.

Примена статистике просечних зарада у законодавству

Закон о пензијском и
инвалидском осигурању

Закон о запошљавању и остваривању
права незапослених лица

Закон о раду

Закон о становању

Закон о порезу на доходак грађана

Закон о социјалној заштити и обезбеђивању
социјалне сигурности грађана

Закон о друштвеној бризи о деци

Закон о регионалном развоју

Закон о војсци Републике Србије

Уредба о додели националних пензија

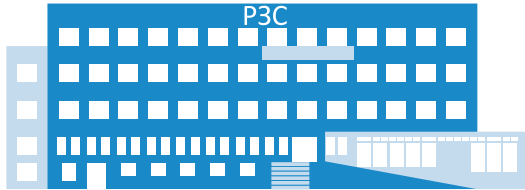

Уредба Владе о трошковима
и отпремнинама државних
службеника и намештеника

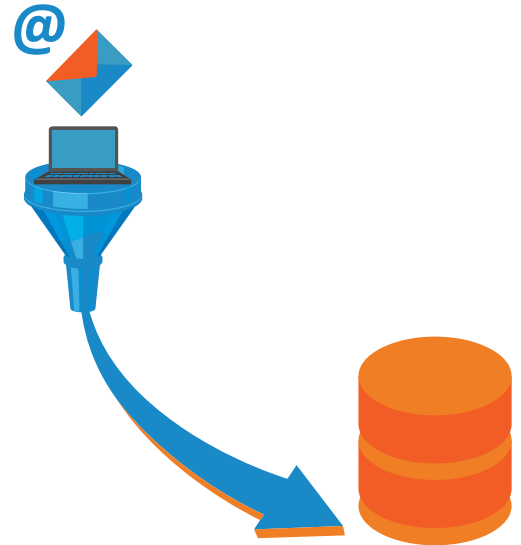
Одлука Владе о социјалном програму
и обрачун отпремнина

Статистика просечних зарада до 2018.

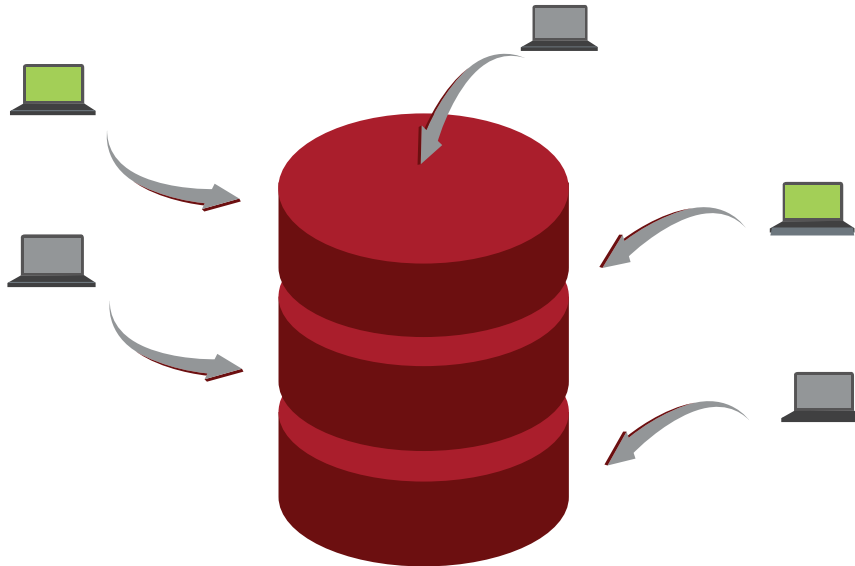
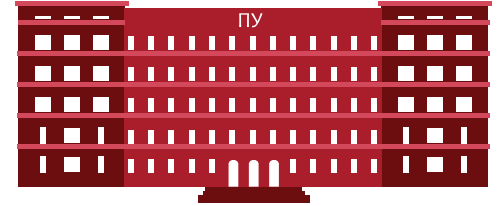
Републички завод за статистику је до сада спроводио Месечно истраживање о зарадама запослених – РАД-1. Истраживање је спровођено на узорку правних лица и обухватало је око 800.000 запослених; добијани су агрегирани подаци о броју запослених и маси исплаћених зарада на нивоу пословног субјекта. Подаци о зарадама запослених код предузетника преузимали су се из евиденције Пореске управе и придруживали су се подацима добијеним истраживањем.

- До сада, обрачун просечне зараде:
 - обухватао је зараде исплаћене у извештајном месецу (без обзира на то у ком су месецу остварене)
 - није обухватао зараде запослених у Министарству унутрашњих послова и Министарству одбране, као ни зараде запослених по основу уговора о обављању привремених и повремених послова.
- Извештаји о просечној месечној заради били су доступни 25 дана по истеку месеца.

Административни подаци из Пореске управе

Пореска управа је 2014. године увела електронски образац ППП-ПД за Пореску пријаву за порез по одбитку. На тај начин се, између осталог, евидентирају све обрачунате зараде за које је послодавац поднео наведену пореску пријаву.

Правни основ

Закон о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09)

- **Административни извори и оптерећеност давалаца података**

Члан 24. став 1.

Уколико постоје административни извори података, не спроводи се статистичко истраживање.

- **Право приступа индивидуалним подацима других одговорних произвођача званичне статистике**

Члан 30. став 1.

Завод има право приступа индивидуалним подацима који су резултат истраживања других одговорних произвођача званичне статистике уколико су ти подаци неопходни за спровођење активности званичне статистике или за процену квалитета резултата.

- **Право приступа административним изворима података**

Члан 31. став 1.

Завод има право приступа свим административним изворима података у органима државне управе, укључујући и идентификаторе, ако је то потребно, као и право приступа подацима прикупљеним методом сталног праћења и посматрања, изузев у случајевима када њихова употреба у статистичке сврхе није дозвољена законом.

Закон о заштити података о личности („Службени гласник РС“, бр. 97/08, 104/09 – др. закон, 68/12 – одлука УС и 107/12)

- **Обрада у историјске, статистичке или научноистраживачке сврхе**

Члан 6. став 1.

Подаци прикупљени и обрађивани у друге сврхе могу да се обрађују искључиво у историјске, статистичке или научноистраживачке сврхе, ако не служе доношењу одлука или предузимању мера према одређеном лицу уз обезбеђивање одговарајућих мера заштите.

Закон о званичној статистици

- **Заштита поверљивих података**

Члан 46.

Одговорни произвођачи званичне статистике обавезни су да предузму све прописане административне, техничке и организационе мере неопходне за заштиту поверљивих података против нелегалног приступа, откривања или коришћења.

Одговорни произвођачи званичне статистике својим актима ближе одређују мере и поступке за обезбеђивање и заштиту поверљивих података, у складу са овим законом.

Споразум о сарадњи Републичког завода за статистику и Пореске управе потписан 21.02.2017.

- Споразумом су регулисана права и обавезе уговорних страна, у складу са важећим законским прописима у погледу прикупљања, слања, коришћења и заштите података.

Значај сарадње Пореске управе и Републичког завода за статистику

С обзиром да је Законом о званичној статистици и Законом о заштити података о личности регулисано коришћење административних података у статистичке сврхе, у Републичком заводу за статистику су од 2015. године анализирани могућности за коришћења података из Пореске управе.

Споразумом о сарадњи који су потписали Републички завод за статистику и Пореска управа (21. фебруара 2017), створени су формални услови за преузимање података из обрасца ППП-ПД. Током 2017. године Републички завод за статистику је развио нову методологију чиме су испуњени услови за прелазак на нови обрачун зарада.

Важност коришћења административних података у статистичке сврхе наглашена је и Програмом стратешких праваца развоја званичне статистике. Прелазак на коришћење административних извора за израчунавање просечних зарада представља значајан напредак и у хармонизацији статистике зарада са Европским сататистичким системом (ЕСС).

Предности коришћења података Пореске управе у статистичкој производњи

- рационализација трошкова
- смањење оптерећености давалаца података
- већи обухват података
- побољшање квалитета података
- ефикаснији процес статистичке производње
- модернизација статистичке производње
- обезбеђивање већег броја статистичких показатеља

Статистика просечних зарада од 2018.

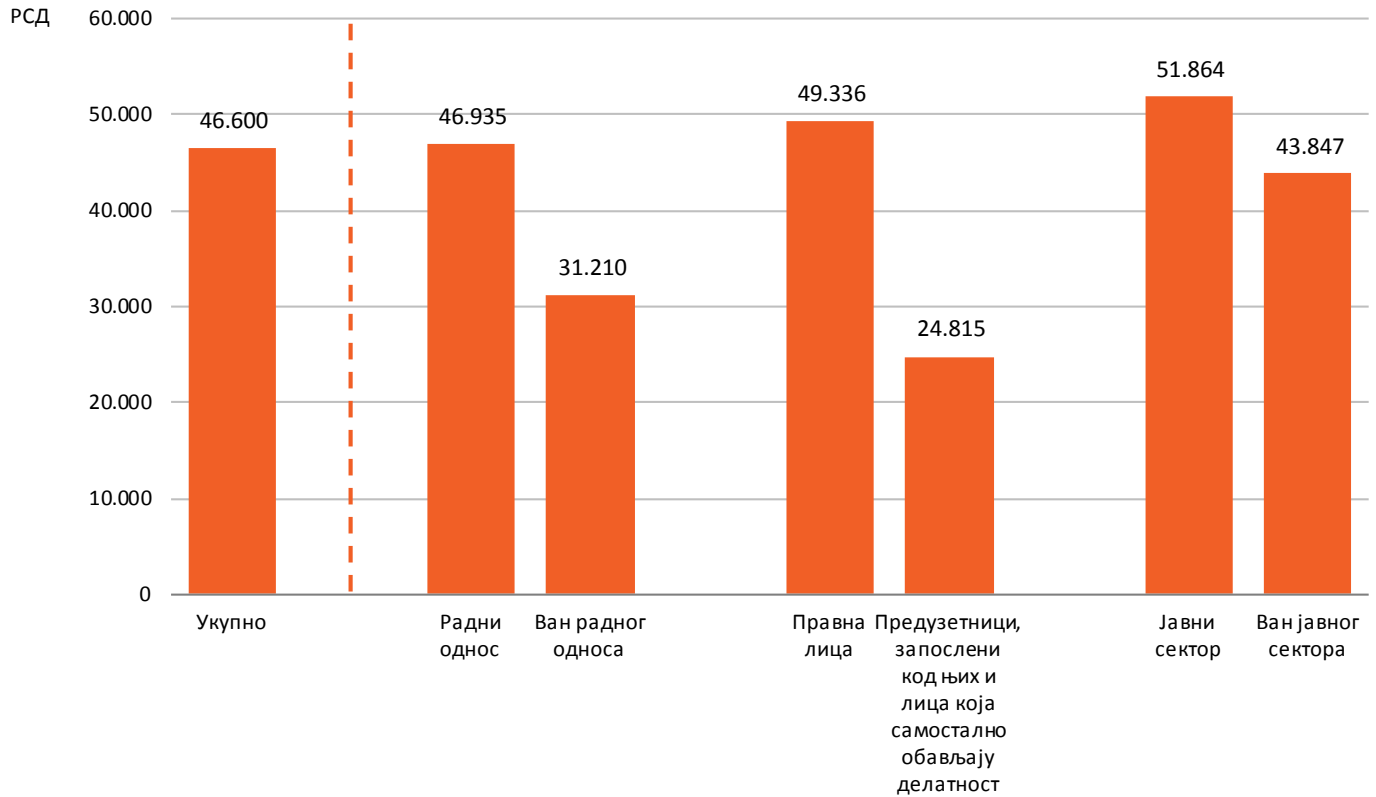
Од јануара 2018. године Републички завод за статистику укида месечно истраживање РАД-1 и за обрачун просечних зарада почиње да користи административне податке из Пореске управе.

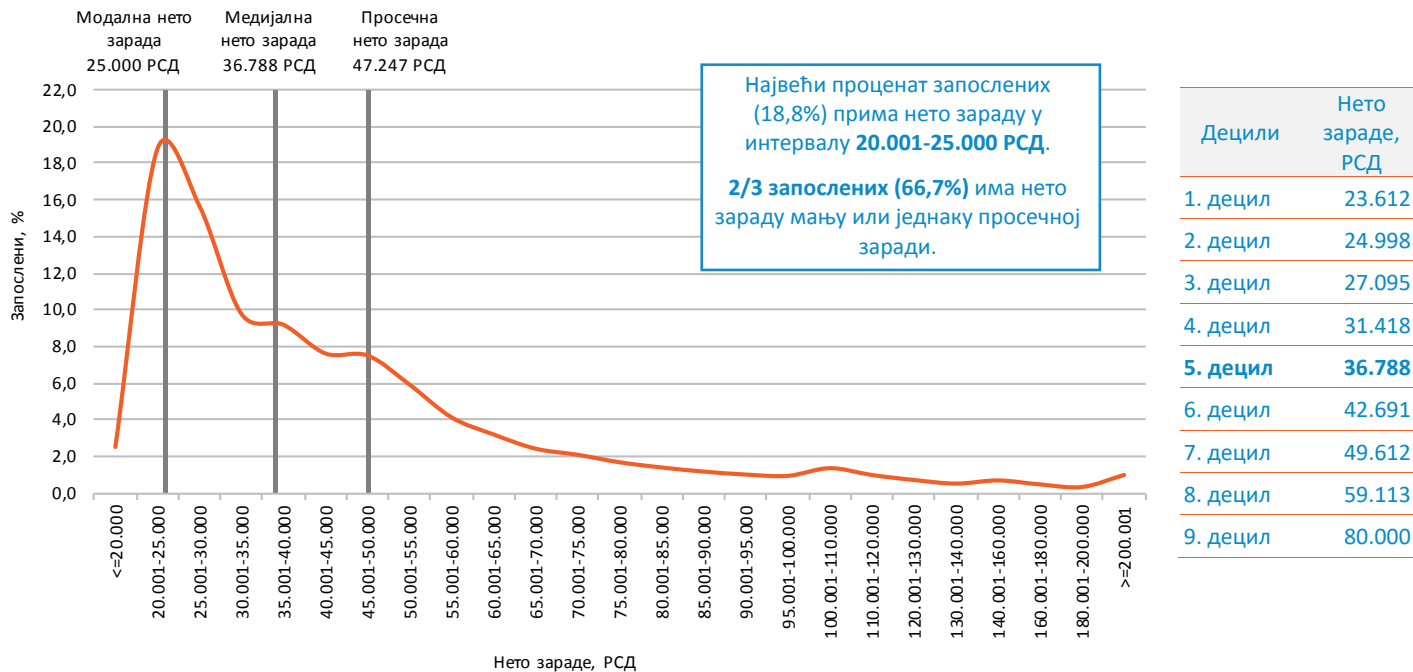
Просечне нето зараде - поређење ПУ и РАД-1, 2017.

	Просечне нето зараде		
	ПУ (РСД)	РАД-1 (РСД)	ПУ/РАД-1 (γ %)
2017	46.600	47.893	-2,7
Јануар	46.667	41.508	12,4
Фебруар	45.116	46.990	-4,0
Март	47.789	47.814	-0,1
Април	46.036	49.635	-7,3
Мај	47.147	47.136	0,0
Јун	46.540	49.238	-5,5
Јул	45.614	48.101	-5,2
Август	46.618	47.220	-1,3
Септембар	45.435	48.212	-5,8
Октобар	46.208	46.879	-1,4
Новембар	47.247	47.575	-0,7
Децембар	48.743	54.344	-10,3

Просечне нето зараде, 2017.

Дистрибуција нето зарада за пуно радно време, новембар 2017.

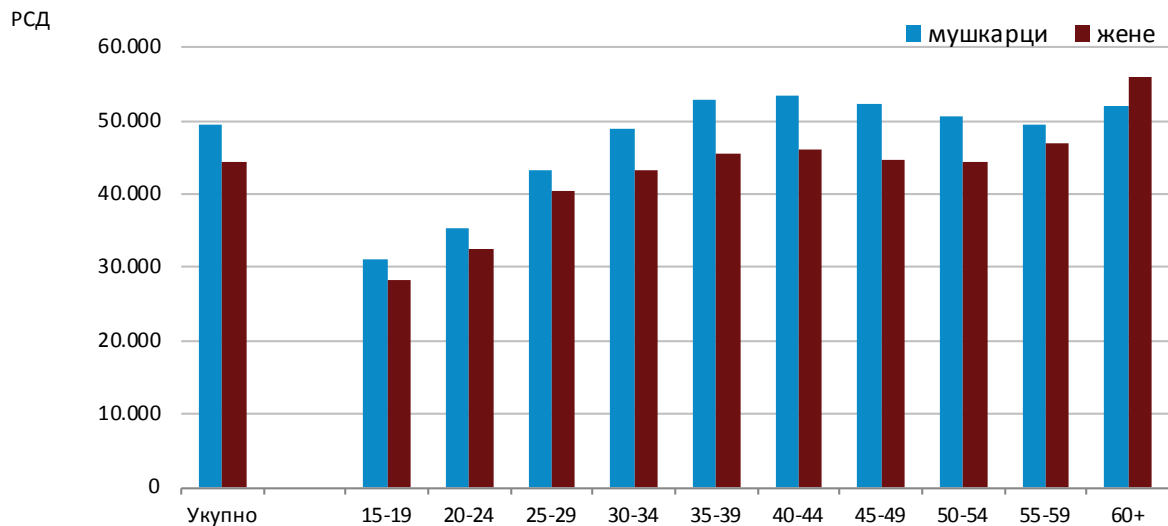
Просечна зарада се добија дељењем укупне масе зарада са укупним бројем запослених исказаних еквивалентом пуно радног времена (FTE – full time equivalent).

Медијална зарада (5. децил) представља ону вредност зараде која дели скуп запослених на два једнака дела, тако да половина запослених прима зараду мању од медијане, а половина већу од тог износа.

Модална зарада представља ону вредност зараде коју прима највећи број запослених.

Децилне групе се добијају када се укупан број запослених, који су рангирани према висини нето зараде у растућем низу, подели у десет једнаких група, при чему свака децилна група садржи 10% запослених.

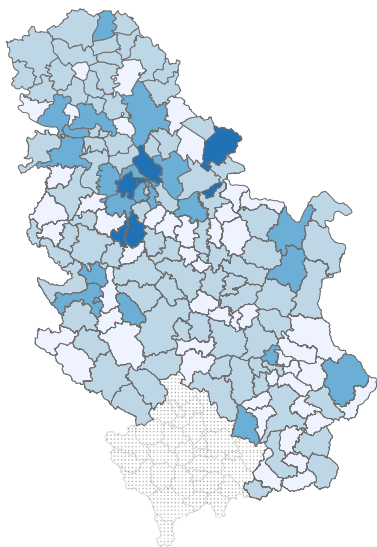
Просечна нето зарада према старосним групама и полу, новембар 2017.

Просечна нето зарада по часу мушкарца — Просечна нето зарада по часу жена ÷ Просечна нето зарада по часу мушкарца x 100 = Платни јаз између жена и мушкарца

281,7 РСД 252,4 РСД 281,7 РСД 10,4%

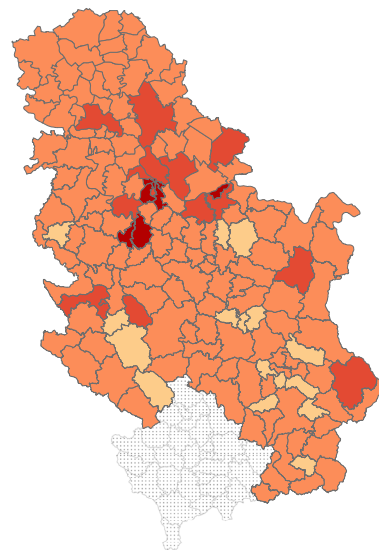
Просечне нето зараде према
општини рада, 2017.
(истраживање РАД-1)

РСД

Просечне нето зараде према
општини становања, 2017.
(евиденција Пореске управе)

Општине код којих је, услед промене извора података и методологије,
дошло до највеће промене у вредности просечне зараде:

Сурчин	Трговиште	УБ	Црвени Крст - Ниш	Пећинци	Љиг
83.797	25.309	32.573	49.417	52.990	32.543
41.481	38.225	43.476	37.875	41.460	43.048

Просечне нето зараде по секторима делатности - поређење ПУ и РАД-1, 2017.

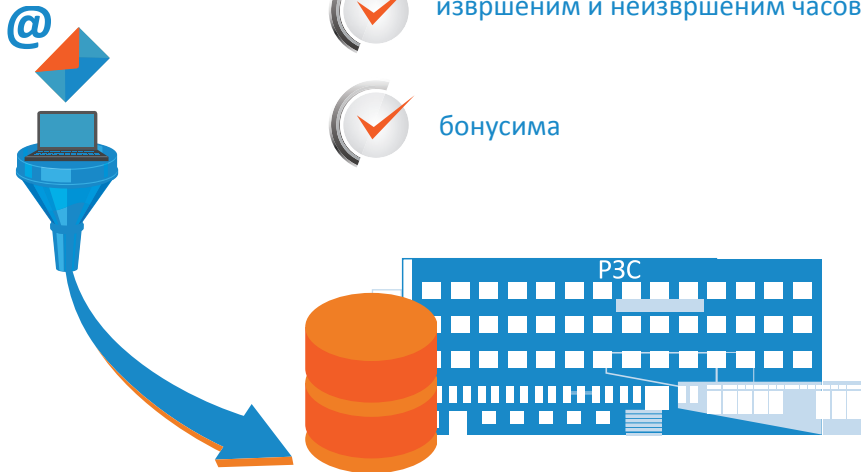
Сектори делатности (КД 2010)	ПУ (РСД)	РАД-1 (РСД)	ПУ/РАД-1 (γ %)
УКУПНО	46.600	47.893	-2,7
Пољопривреда, шумарство и рибарство	40.559	42.078	-3,6
Рударство	75.917	75.078	1,1
Прерађивачка индустрија	42.525	45.949	-7,5
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	80.120	78.423	2,2
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	41.175	41.787	-1,5
Грађевинарство	40.840	43.148	-5,3
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	38.485	37.810	1,8
Саобраћај и складиштење	42.965	49.095	-12,5
Услуге смештаја и исхране	29.180	29.507	-1,1
Информисање и комуникације	76.853	93.512	-17,8
Финансијске делатности и делатност осигурања	88.197	87.009	1,4
Пословање некретнинама	48.837	54.101	-9,7
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	56.878	73.755	-22,9
Административне и помоћне услужне делатности	40.748	39.171	4,0
Државна управа и обавезно социјално осигурање	54.030	49.789	8,5
Образовање	48.369	42.423	14,0
Здравствена и социјална заштита	45.051	42.560	5,9
Уметност; забава и рекреација	38.739	39.158	-1,1
Остале услужне делатности	37.125	35.218	5,4

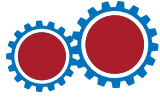
Истраживање РАД-1/Г

Имајући у виду да Пореска управа не располаже свим информацијама неопходним за статистику зарада, једном годишње ће бити спровођено истраживање РАД-1/Г. Овим истраживањем прикупљаће се подаци о зарадама за септембар сваке године.

Циљ истраживања ће бити добијање података о:

- просечној заради по делатностима и степену стручне спреме
- извршеним и неизвршеним часовима рада
- бонусима

Промена извора података за израчунавање просечних зарада

www.stat.gov.rs
zarade@stat.gov.rs